

Trinitatis Søndag (prædiken)

af Nana Hauge

I år markeres 75 året for ordinationen af det første kvindelige præster i folkekirken. Jeg er naturligvis glad for denne ordning, det siger sig selv. Alligevel er der noget ved markeringen, der nager mig, og det er dens fokus på det særlige præsteembede. Det særlige præsteembede, det er det som en sognepræst bestrider. Men det er jo ikke det eneste præsteembede, der findes i en kirke. I en kirke har alle døbte faktisk et præste-embede. Sådan skriver apostlen Peter til de døbte i et af sine breve:

”I er en udvalgt slægt, et kongeligt præsteskab, et helligt folk, et ejendomsfolk, for at I skal forkynde hans guddomsagt, han, som kaldte jer ud af mørket til sit underfulde lys.”

Så er alle døbte altså præster og har et embede. Der er kirkegænger-embedet, og der er også forældre-embedet – altså oplæringen af børnene i troen. Endelig er der også det meget vigtige: lytteembedet. Alle disse embeder har altid været bestridt af kvinder, men det er som om, det ikke tæller. Det bliver i hvert fald ikke rigtig fremhævet eller fejret på trods af den store rolle det spiller i bibelen og i den kristne menighed.

Jeg vil opholde mig lidt mere ved lytteembedet. For er det ikke det embede, Nikodemus henvises til i den beretning om hans møde med Jesus, som vi lige har hørt?

Nikodemus kommer til Jesus. Han har nogle spørgsmål. Men han har også travlt med at opregne, hvor meget han ved i forvejen. Han var jo farisæer, og det vil sige han var en meget lærd mand, der havde studeret skriften. Han mente, at han havde forstået hvem Jesus var. Han mente, at når han blot fik klarhed over nogle ting, så var det i orden alt sammen. Når han blot fandt ud af hvad han skulle gøre, så ville han gøre det. Man forestiller sig hvordan han snakker og snakker, næsten som var han til en jobsamtale, eller eksamen.

Men læg nu mærke til, hvordan Jesus afbryder. Ja, stopper ham. Det er som om han siger: alt det du ved og kan og gør – det kan du godt glemme, for: "Den, der ikke bliver født på ny, kan ikke se

Guds rige." Alt det Nikodemus kom med blev altså afvist, og han blev henvist til en helt anden vej, end den han havde regnet med: At blive født på ny.

Nu er han helt på bar bund. Hvordan kan det gå til? Det er det eneste, han siger herefter. Udover de to spørgsmål bliver han tavs. Pludselig er han henvist til at lytte. Lytte til Guds søn. Til de sælsomme ord om at blive født igen, om ånden, der blæser hvorhen den vil. Om menneskesønnen, der skal ophøjes, for at enhver der tror skal have liv i ham.

At lytte, at blive tavs. Uden tavshed kan Guds ord slet ikke høres. Det er en gennemgående tanke hos oldkirkens teologer, at Kristus blev undfanget i Maria gennem hendes opmærksomme lytten. Mange afbildninger af undfangelsen viser øjeblikket, hvor en stråle, som vel skal symbolisere Gabriels stemme, kommer mod Marias øre, og i samme øjeblik ses det lille barn under hendes hjerte. På andre billeder kommer Jesus-barnet så at sige ind i Maria gennem øret.

At undfange et barn gennem hørelsen forekommer måske bizart for den moderne tanke. Ikke desto mindre udtrykker motivet, hvilken afgørende rolle det at lytte har for troen, for at undfange ordet så at sige. Derfor er lytte-embedet så vigtigt. Fordi: du fødes ikke igen ved at kunne en masse ting, stille op med en masse meritter og viden. End ikke Nikodemus, der var så klog og lærd og from, havde nogen fordel frem for andre, måske endda tværtimod, for jo mere man ved og kan, jo sværere kan det faktisk være at lytte.

Men troen kommer af det der høres. Derfor må man sætte sig ned og lytte. Det fremhæves mange gange i bibelen. Tænk på Jesu mor Maria der gemte ordene i sit hjerte og så ellers tav. Eller den Maria, der lyttede ved Jesu fødder, mens hendes søster havde travlt med at lave til.

Eller hvad med de tavse kvinder i menigheden. De har alle valgt den bedste del. Derfor er de billedet på ordets hører, og deres tavshed er udtryk for, at de gemmer ordene, de hører, dybt.

Tænk hvis vi slet ikke behøver at undsige og undskylde Paulus formaning til kvinderne i menigheden om at tie, fordi formaningen egentlig drejer sig om det tavse lytte-embede. Tror du ikke på tavshed?, spørger Kierkegaard. Det gør jeg, skriver han. Uden tavshed kan Guds ord slet ikke høres. Så tavsheden, lytteembedet. Så kan du høre hvad Jesus siger. At det drejer sig om at blive født igen.

Hvad er det så egentlig, Jesus siger, når han bruger den metafor? Lad os se på, hvordan et menneske bliver født, sådan helt konkret. Kan et menneske bidrage med noget til sin egen fødsel? Nej. Det kan det ikke. Ingen af os der er her, har gjort noget som helst for at blive født.

Dvs i forhold til troen, der er du ligesom et nyfødt barn. Du kan ikke bidrage med noget til din genfødsel, ligesom et barn ikke kan gøre noget for at blive født. Det er en anden, der må gøre arbejdet, for at du kan blive født. Du er født ved et andet menneskes anstrengelser. Den, der har født dig, er faktisk gået igennem en del for at du kunne komme til verden. Det ved enhver, der har set en kvinde føde, endsige enhver, der selv har bragt et barn til verden.

Tænk også på, at veer eller det at være i fødsel hedder labour på engelsk. Den fødende kvinde arbejder virkelig og hun føder under store pinsler. Måske forstår vi det ikke helt nu om dage, hvor vi har så mange hjælpemidler, hospitaler og epiduralblokader, og hvor langt de fleste kvinder overlever fødslen.

Men prøv at tænke på dengang der ikke var bedøvelse og hospitaler, dengang hvert eneste barn, der blev født, blev født med stor risiko for moderens liv og nogle gange på bekostning af moderens liv.

Det, Jesus siger her, er: Jeg er som en fødende kvinde. Det er ved mig du vil blive født igen – ikke bare vil det koste mig møje og besvær og smerte og pine. Nej det vil koste mig mit liv.

Dvs – at blive født igen. Det sker for Jesu Kristi skyld. For hans lidelses og døds skyld. Ved hans fortjeneste bliver du født igen. Det er det, vi aldrig må glemme: at vi bliver kristne ved at fødes på ny af Helligånden. Ikke ved at vi kan og ved en hel masse. Og vi bevares i det nye liv af Helligånden i de Helliges samfund, det vil sige i den kristne menighed, kirken, hvor vi er henvist til at lytte til Guds ord. Det og ikke andet. Amen